

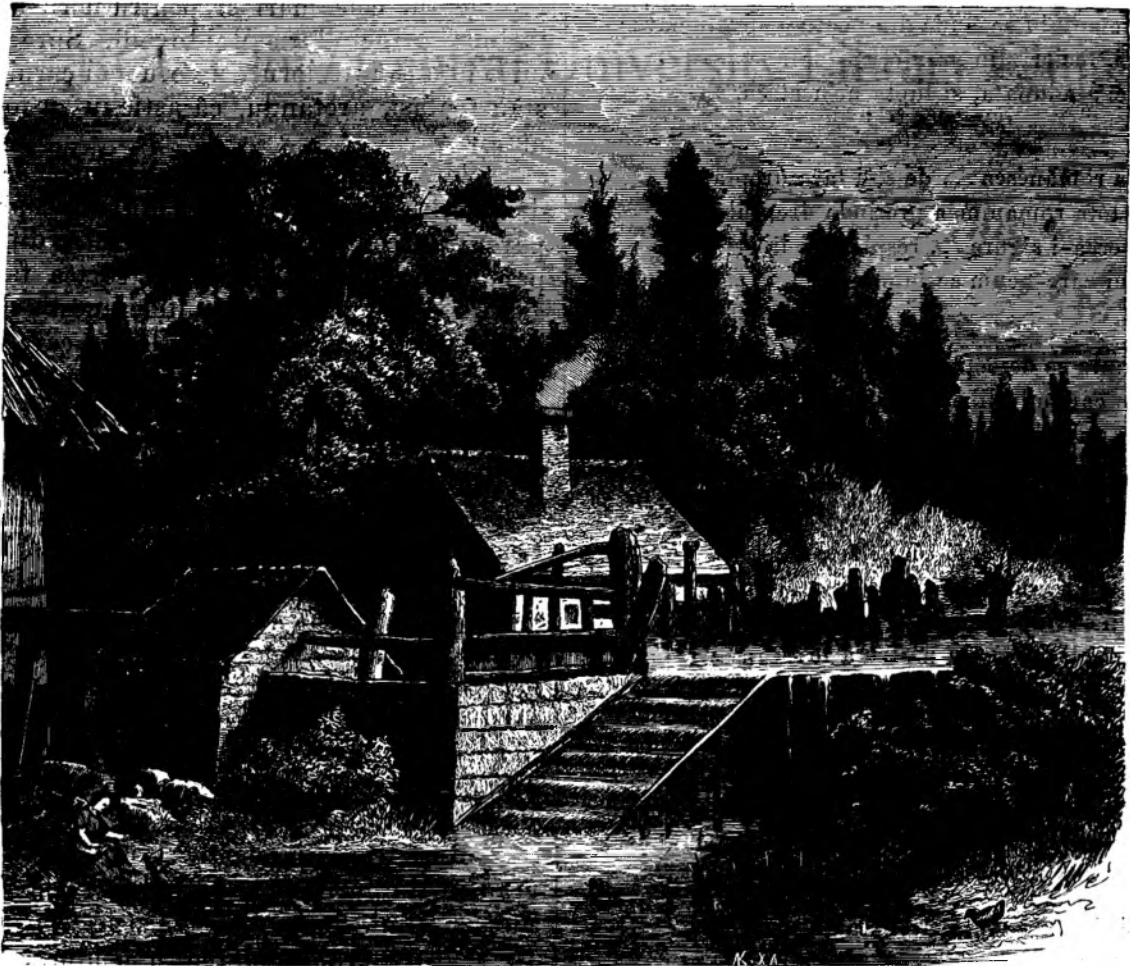
Pesta 23 maiu. (4 juiu.)

Va est in fla-care domineca. | Redact. : strad'a palariei nr. 7.

Nr. 21.

Anulu VII, - 1871.

Pretiuu pe anu 10 fl, pentru Roman'a 2 galbeni.

Mor'a de langa satu.

15 maiu 1871.

Unu viforu se aduna pe-a ceriului naltîme...
 Nori negri-acoperira celu sóre lucitoriu...
 Nimicu nu se aude in ast'a 'ntunecime,
 Numai de-abié unu gemetu, suspinu ingrozitoriu.

Si-adanc'a 'ntunecime natur'a o consuma...
 Nimicu nu se mai misca, nimicu nu poti sê vedi:
 Chiar numai câte-odata, candu tunetulu resuna,
 Si fulgerulu strabate prin vâi si prin livedi.

Lumin'a infernala, din fulgeru ce apare,
 Desface velulu negru, lu-'néca cu despretiu;
 Si-atunci vedi suferintia, amarul, chinu, maltratara,
 Si credi — uimitu de-aceste — câ dóra e judetiu.

Atunci ah ingrozire! câ-ci vedi torenti de sange,
 Ce curgu cu 'nfiorare din vâi in vâi in josu...
 Vediendu-le aceste, adancu anim'a-ti plange,
 Te temi si tremuri chiar ca de leulu furiosu.

Si-acest'a sange-lu vérsa o ginte ce se lupta...
 Ér gemetulu se-aude din peptu-i sbuciumatu;
 Barbati, feciori din munte, ca lupii se arunca
 In cet'a adunata, si lupta ne'ncetatu.

E lupta romanésca... de si-i fara dreptate...
 Adi tóta romanimea pretinde dreptulu seu!
 Invingerea-i sigura... resplat'a-i libertate,
 Câ-ci care-acum se lupta: e fiu de semidieu!

Romanulu se descépta... adi dau cu totii mana,
 Si 'n campulu libertâtii, sub cruce au juratu:
 Câ toti uniti in simtiuri, cu mórtea mai tirana,
 Sê lupte pentru dreptulu ce altii l'au furatu.

Si éta câ de-odata, si sórele resare,
 E mandru in 'naltîme, e éra lucitoriu;
 Ér norii se 'mprasciara, si lun'a inca-apare,
 Câ-ci adi poporulu nostru a fostu invingatoriu!

Averea cea mai santa, ce altii o rapise,
 Adi in unire santa, ér si o-a eluptatu;
 Si-'naltia fruntea éra, câ-ci dinsulu adi invinse,
 Vediu chiar lumea 'ntréga, câ elu a triumfatu.

Si-acést'a diua santa, Romanulu o serbéza
 Eternu in memoria: câ adi s'a desceptatu;
 Adi gintea romanésca de totu se liberéza
 Din grelele catusie, cu cari a fostu legatu.

Saltandu si noi cu totii, câ-adi din ast'a robia
 Scaparamu cu virtute: veniti sê ne unimu!!!
 Sê dâmu mana cu mana! si altii ca sê scia,
 Câ-i diu'a libertâtii! câ adi nu mai dormimur!
 Ionu Clintocu.

Manastirea Putna.

— Tradițiune poporala. —

Intr'unu locu romanticu alu tierisiórei Bucovin'a se innaltia trufasiu pe costisiór'a unui délusioru o manastire, care cu sever'a-i frunte vre sê domine totu loculu din impregiuru.

E manastirea Putn'a!

Délusiorulu se radica linu din ce in ce, pana devine unu munte, ce stâ superbu langa manastirea, vrendu a-i díce: Eu sum sentinél'a ta, eu sum scutintia ta de mai nainte, fara care tu vei fi devenitu la triste ruine, in cari se afla celelalte manastiri ale tierii.

Langa muntele acest'a se innaltia unu altu, cu numele Sionu, ce fruntea-si severa o indrépta catra ceriu, cerendu resplata pentru faptele lui cele mari si pentru nerusínarea si tirani'a principiloru Moldoveni. Spre drépt'a lui e unu muntésioru frumosu, ai carui arbori stau trufasi, aretandu, câ astfeliu au fostu Romanii.

Se intinde si unu altu munte, ce inse e despartítu de muntele celu din urma prin unu parentiu, care curge incetu printre dinsii, — par' câ si elu e intristatu de sórtea fatala de asta-di a Romaniloru. Muntele acest'a se radica mai severu de câtu celelalte, langa care e o chiliutia, cioplita intr'o pétra, in timpurile mai vechie, in timpurile mai credintióse, mai religióse.

Astfeliu e loculu manastirii Putn'a!

O regiune intru adeveru romantica, care farmeca nu pe unulu din cercetatori si lu-innaltia in sferele mai innalte din cele prosaice. De aceea si petrecuse Stefanu celu Mare cu viaa placere in loculu estu romanticu, alegéndu-lu spre o asiediara de preoti, spre o manastire, care sê se roga la „bunulu Ddiu“, ca sê scutéscá tier'a, patri'a de dusmani, cari ca „unu potopu“, cum amu díce cu V. Alesandri, vîniau in tíera.

Astfeliu de manastiri, astfeliu de institute erau in timpurile cele intunecate ale antropomorfismului, singurulu isvoru de scapare a unei tieri, care erá necontentitu bentuita de dusmani!

Despre fundarea manastirii Putn'a existe

la poporul romanu din Bucovina o traditiune. Traditiunea contine in sine unu ce romanticu, prin ce face pe Stefanu celu Mare unu erou mare, care potere-ar sê se mesure cu ori-ce erou din Europa. Stefanu celu Mare e la poporul romanu unu erou, care nu a mai fostu in Dacia. Pe Traianu lu-poipunu Romanii lui Stefanu celu Mare, Romanii i-atribue totu, ce li pare minunatu, totu ce li este necunoscutu.

Spunemu aicea traditiunea poporala in tóta tenórea ei.

Convenindu intr'o séra lunósa cu unu betranu, alu carui peru lungu si cu totu albu etérná in josu pe spate, in satulu Putn'a, audfi de la dinsulu urmatóri'a istória.

„Cuconasiule“, mi-díse elu, asiediendu-se pe o banca a gradinutiei sale, din care aveam o privelisce a supra muntiloru acoperiti cu bradi, dinnaintea manastirii, si invitandu-me de a cuprinde loculu langa dinsulu, — „erau odata timpuri, in cari traiá unu erou mare, care erá domnulu Romaniloru, stramosiloru nostri. Eroulu acest'a nu avea asemenare in lumea ast'a. Erá Stefanu celu Mare! Romanii erau atuncia mari, tari si domniau a supra altor'a, ér nu ca acù, unde Nemti'a tóta ne cotropesce, ne injuga si se nevoesce sê ne strice cu totulu.“

De eroulu acest'a tremurá tóta lumea, si mai alesu Lesii, cari amblau cu gandulu, cum sê strice Romaniloru, ca sê devina nepotinti, de a se aperá cu barbatia contra loru, candu ei i-arú amenintá. Fiindu ei singuri slabi, incepura de a uneltí pe la multe ginte, cari refúsara amesteculu loru in planulu Lesiloru, afara de Turci, cari cu o genune nenumerata de ostasi intrara in tíer'a nóstra si jefuira totu, ce aflara. Romanii inspaimantati in codrii, si satele remasera pustie. Pe Stefanu lu-incungiurá numai o mica ostire, ce o strinse in sêrgu de prin orasie si sate, cari erau in apropiarea orasielor, cu care nu se potea bate cu Turcii. Stefanu se retrase in munti si vedeá de acolo, ce faceau Turcii, cari necontenitu se intariau, si se faceau mai potinti, ce lu-silise de a se retrage mai adancu in munti.

Dupa mai multe díle si nopti vini Stefanu intr'o nópte intunecósa la muntele Sionu, langa satulu de asta-di Putn'a. Aicea statù elu singuru. I se parea, câ in departare e vale, si avea de gandu sê demande ostimii de a se retrage mai adancu in munti, candu departe in padure zarí unu focu, ce se radicá spre ceriu. In josu de focu vede elu o céta se anceri, cari canta in marirea lui Domnedieu.

„E unu locu santu“, díse Stefanu, „acolo voiu sê zidescu o manastire. Singurii anceri aducu aicea multiamite lui Domnedieu, de acù au sê aduca si ómenii impreuna cu dinsii.“

Cauta in alta parte si zaresce o lumina licurinda. Fati'a i se inseniná, — gandeá, câ sunt Romanii, cari ca si dinsulu, cauta refugiulu in munti.

— „Intr'acolo vomu merge“, díse eroulu Stefanu. Vremu sê vedemu, cine e acolo? Póte sunt ai nostri, pe cari asemene sórte i persecutéza ca si pe noi.“

Tóta ostimea se pune in miscare si in picinu timpu ajunge la loculu doritu.

Langa unu délue o chiliutia cioplita intr'o pétra, printre ale carei ferestre licuresce lumin'a. „Nu sunt ai nostri“, díse Stefanu, este unu eremitu, care acù se róga. Me ducu la dinsulu, ca sê me rogu cu elu, ca sê scapâmu de dusmani.“

Dícêndu ast'a, pasiesce Stefanu in susu la chiliutia, bate in usia, dara lui nu i se deschide. Bate a dóu'a óra, si o vóce se aude in launtru : „Cine e acolo? Nu me conturbá, — sum la rogatiuni. Ascépta.“

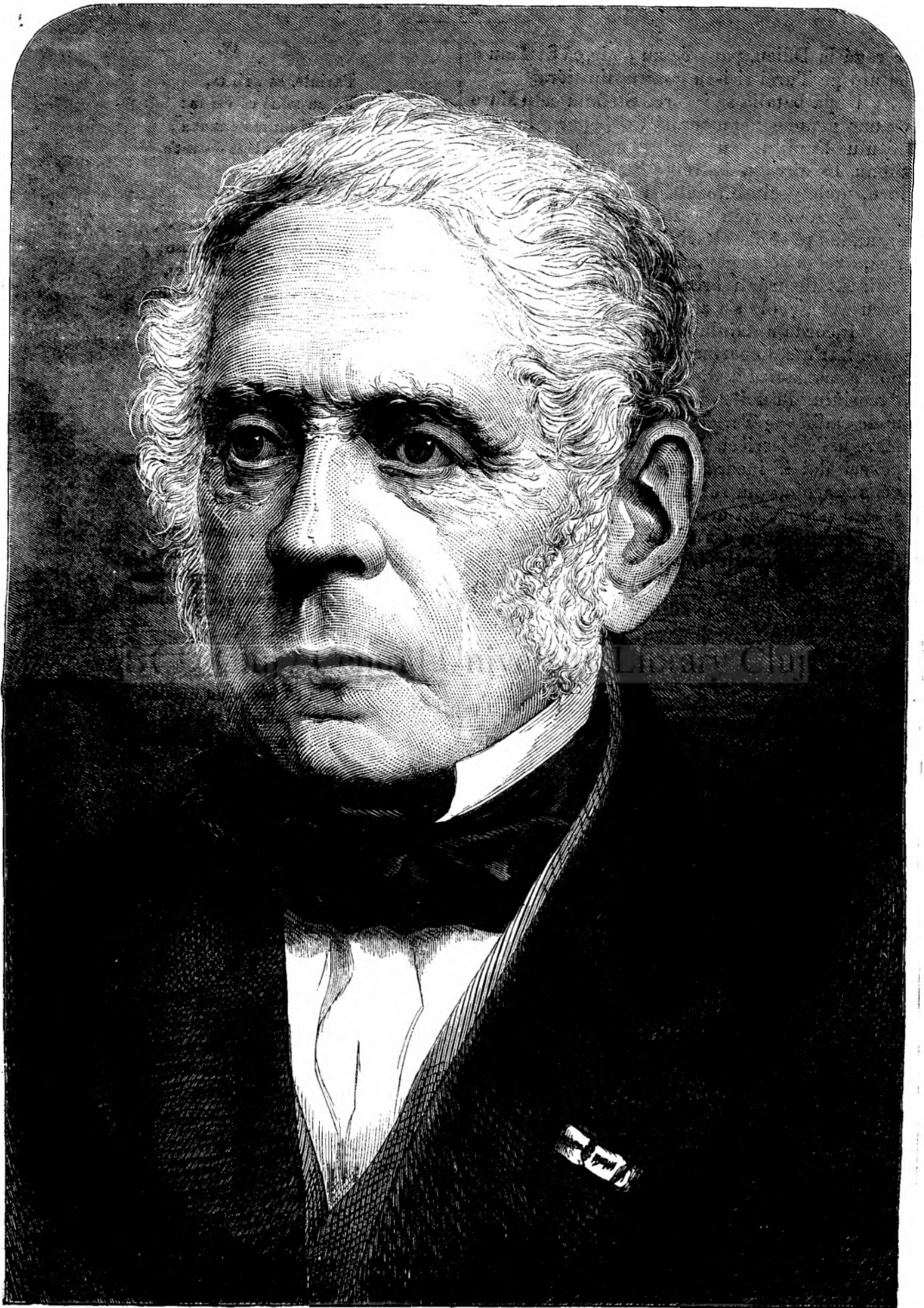
Bunulu Stefanu se opresce de usia si se cufunda in gandiri. Dupa câtu-va timpu i se deschide usia, unu calugaru betranu ese si poftesce pe eroulu in chilia.

— „In mare pericoluse afla tíer'a nóstra“, díse Stefanu celu Mare. „Dusmanii au ocupatu tóta tíer'a si radiem'a tierii záce numai in ostirea mea cea mica, si in mine. Dusmanulu e tare, are ajutorintie din tóte partile, noi inse nu capetâmu de la nimene ajutoriu, — suntemu constrinsi la poterile nóstre. Róga-te dar pentru noi la bunulu Domnedieu, ca sê-i fia mila de noi, si sê ni ajute, ca sê alungâmu pe dusmani din tíera. O manastire zidita in loculu acesta va insemná stranepotiloru ajutoriulu domnedieiescu si biruinti'a nóstra.“

— M'am rugatu, — i díse eremitulu Daniilu, asié se chiamá elu — „bunulu Domnedieu nu si-va retráge man'a sa de ajutoriu de la noi. — Mergeti in campulu bataliei, si ve luptati pentru tíera, si bunulu Domnedieu va fi cu voi si vi va tramite victoria. Eu inse nu voiu intrelasá in timpulu bataliei de a radicá manile spre ceriu, ca sê induplecu pe Ddieu de a dá ajutoriu vóue. Mergi dar Voda, lupta-te! Domnedieu nu va uitá de robulu seu umilitu si multiamitoriu.“

Stefanu se indepartéza, trece in vale si urmaresce pe dusmani. Se intimpina améndóue armatele, se isca o lupta, care din ce in ce devine mai crancena. Eremitulu nu intrelasa de a

Daniel A. Clark

se rogá la Ddieu, pana ce nu aude, câ Stefanu a batutu pe Turci si i-au gonitu din tíera.

Dupa batalia se întórce Stefanu celu Mare cu una genune nenumerata de poporu la eremitulu Daniilu, cu care se sue pe muntele Sionu. De aicea se indrépta Stefanu catra acelu locu, unde vediuise foculu si cét'a de anceri.

— „Acolo voiú sê zidescu eu manastirea, si, unde are sê fia altariulu si intrarea in biserica, avemu sê alegemu. Trei arcasi sê pasiésca inainte. Incordati arcurile vóstre si unde ele voru cadé, acolo s'a zidí manastirea.“

Incórda antâiulu arcasiu, sagét'a sbóra si cade intr'una departare mare. „Acolo are sê fia pórt'a manastirii“, dîse Stefanu celu Mare. — Arcasiulu alu doilea i-urméza in incordatura, si unde cadíu sagét'a, acolo demanda Stefanu celu Mare usi'a bisericeii. Alu treilea arcasiu întrecú pe cei doi in incordatura, si unde cadíu sagét'a, „acolo voiú sê fia altariulu“, dîse Stefanu si totu poporulu i urá.

Indata dupa ast'a lasà sê zidésca Stefanu celu Mare manastirea, care in curendu se facú gat'a, si stá atátu de trufasia ca si acum.“

Asié si-naréza poporulu romanu din Bucovin'a fundarea manastirii Putn'a!

Asié pastréza elu in anim'a sa trecutulu maretiu alu Romaniloru si faptele eroiloru sei!

D. I. Olariu.

Doine si hore poporale.

— *Din Maramuresiu.* —

I.
De-ai fi mandra de romanu,
Pune-ti-asiu guriti'a 'n sinu;
Dar nu esti de legea mea,
Ne-omu iubi de vomu poté.

II.
Dragostea de romancutia,
Ca mierea din stupinutia;
Dragostea de unгурóie,
E mai rea ca de lupóie.

III.
Câte flori sunt pe isvoru,
Tóte-mi striga sê me 'nsoru,
Numai flórea cea din lasu
Striga ca sê me mai lasu,
Sê nu-mi legu pe capu necasu.

IV.

Parinte, santí'a ta,
Fâ cu mine ce vei fa;
Numai nu me cununá,
Câ nu-mi place de ast'a.

V.

Decátu cu uritu-'n casa,
Mai bine cu bóla 'n óse;
De bóla pop'a me scóte,
Dar de uritu nu me póte.

VI.

Eu a séra visu visam,
Mandra câ te sarutam,
Si in bratie-ti me culcam,
Cu capulu la sinisioru,
Leganatu de scumpu-ti doru.

VII.

Larga-i uliti'a in capu,
Nimeni nimicu nu facu,
Nici le facu reu si nici bine,
Si totu nu incapu de mine.

VIII.

Póte fi uliti'a larga,
Scíu câ badea nu o calca,
Póte fi uliti'a lunga,
Mandr'a pé ea nu mai ambla.

IX.

Me facui mama naltutiu,
Sê fiu la fete dragutiu;
Me facui mama subtíre,
Sê fiu dragutiu la copile;
Me facui mama innaltu,
Ca sê fiu la fete dragu.

X.

Vai de mine, cum m'asiu fa'
O pasere cu doi pui,
In celu vêrfu alu délului,
Sê vedu ochii mandrului,
O pasere singurea,
Sê vedu si pe mandr'a mea.

XI.

Vinu-mi ori intr'une-ori,
Sê me ducu pe munti cu flori,
Vinu-mi ori câte odata,
Sê me ducu pe munti cu piétra;
Dar me temu, câ n'oiu morí,
Ér a casa voiú vení.

XII.

Du-te doru in tieri pustfi,
 La mine sê nu mai vfi ;
 Du-te noru cu negur'a,
 Nu-mi secerá anim'a ;
 Du-te doru si cu ventulu,
 Nu-mi secerá sufletulu ;
 Du-te doru in cea secréta,
 N'ai cu mine nici o tréba ;
 Du-te doru cu apele,
 La tóte cocónele ;
 Du-te doru si ér întórna,
 Nu siedé pana la tómna !

XIII.

Fetutia din doi parinti,
 Ce cugeti de te mariti,
 De-ai sci cumu-i maritata,
 Ai siedé la mam'a-ti féta,
 Si-ai impletí cositia alba.

XIV.

Drage mi-su copilele,
 Ca popii harthiéle,
 Drage mi-su cocónele,
 Ca popii icónele.

XV.

In pregiurulu astoru mese,
 Totu e plinu cu jupanese,
 Dar nici un'a nu-i ca mine,
 Sê-i placa rachiulu bine.

XVI.

Vai de mine, éra-i séra,
 Si m'a bate mam'a éra,
 Câ si-a séra m'a batutu,
 C'am siediutu in satu pré multu.

XVII.

Pentru dorulu teu Irina,
 Multu amblu nóptea prin tina ;
 Pentru dorulu dtale,
 Multu amblu sér'a prin vale ;
 Draga, pentru dorulu teu,
 Multu amblu nóptea prin tâu ;
 Si diu'a pe cale buna,
 Ca nóptea la sant'a luna ;
 Pentru dorulu dtale,
 Mergu pe délu ca si pe vale ;
 Pentru dorulu de mandrutia,
 Mergu pe délu ca pe luncutia.

XVIII.

Geluf-m'asiu si n'am cui,
 Geluf-m'oiu codrului,
 Dar codru-i cu frundia verde,
 Si elu mie nu mi-a crede,
 Geluf-m'asiu la valcele,
 Valcelele-su curgatórie,
 Si n'oru crede câ mi-i gele.

XIX.

Mei baditia, badisioru,
 Nu-mi tramite-atât'a doru,
 Pe gurele toturoru,
 Ci-mi tramite pucinelu,
 Dar sê vfi si tu cu elu !

XX.

Cine trece vâile ?
 Baditi'a cu oile,
 Si se 'ntórna pe sub cruce,
 Si-mi aduce gura dulce.

XXI.

Luniti'a, numai luniti'a,
 Luce-mi sér'a pe ulitia,
 Candu me ducu la coconitia,
 Si voi stele meruntele
 Mai luciti dragutiei mele,
 Ca sê-i mai tréca de gele.

XXII.

Am unu bade dusu departe,
 I-asiu scríe si nu potu carte,
 I-asiu tramite, n'am pe cine,
 Duce-masiu, si mi-i rusíne.
 I-asiu tramite eu pe luna,
 Dorulu meu ca sê lu-spuna,
 Lun'a-i unu corpu rotundioru,
 Nu i-a spune, câ mi-i doru ;
 I-asiu tramite eu pe stele,
 Stelele sunt meruntiele,
 Nu-i voru spune câ mi-i gele !

XXIII.

Pe unde uritulu merge,
 Pamentulu si érb'a cresce,
 Pe unde merge mandrulu,
 Cresce érb'a si locul.

S A L O N U :

Cunun'a.

I.

O datina frumoasă a poporului romanu din giurulu Naseudului e „adusulu cununei.“

Tóta partea de lume, tóte tierile, tóte popórele, tóte locurile câtu de ascunse si ne'nsemnate aru fi si-au si partea loru buna, plăcerile loru; ba poporulu de rendu atâte plăceri si petreceri si-au sciutu formá, câtu i ajungu in destulu ca prin ele sê-si mai uite din numeroşele necasuri si suferintie incarcate in spatele lui de sute de ani si de mii de tirani. Asié poporulu pe aici intre alte datine are si aceea „de a aduce cununa“ cólea tómn'a pe culesulu vieloru, adeca pe timpulu pe candu in alte parti serbéza „culesulu vieloru“, care pe la noi nu sefacu, ci — ca sê potemu traí — le cumpe-râmu de la altii.

E frumosu si demnu a pastrá datinele parinti-loru nostri si a le trece din nému in nému, ca nisce monuminte pe cari e gravata virtutea si diliginti'a loru; pentru aceea vinu a descrie chiar asié acést'a datina precum o serbéza poporulu.

II.

Adusulu cununei se intempla pe timpulu seceratului de tómn'a. „Cunun'a“ e de grâu, prin urmare se aduce numai candu diu'a se secerá hold'a de grâu si numai din holda, carea e celu pucinu asié de mare câtu sê aiba ce secerá 8—10 fetisióre, si numai atunci candu fetisiórele au fostu harnice si au gatatu tóta hold'a (semenatur'a.)

Diu'a secerá copilele, si sér'a... aducu cununa; dar secerandu diu'a canta doine de amoru, de doru... cum canta totu-de-una fomei'a romana la lucrul, ca sê aiba sporiu si ca sê arete câ Romanului i place a lucrá; si ca sê tréca diu'a mai lesne, câ-ci sér'a este ce este.

Diu'a trece rapede, si dupa-ce se vede câ nu va remané hold'a neseceata cólea pe la apusu de sóre 2 séu 3 din fetitie — lasandu pe celelalte in lucru, aduna câti-va snopi si alegu din ei celea mai frumoşé spice, acestea le facu manunchie marisióre si impletescu o cununa cam de 3 coti pe care apoi o cercuescu de 2 ori róta, unu cereu mai largu si unulu mai angustu si pe ele altulu de a supra, apoi le léga de olalta bine si facu „cunun'a“ pe carea — dupa ce-su gata cu seceratulu — o punu pe capulu celei mai frumoşé si mai inocinate fetitie, si pornescu catra satu unde le ascépta... cine-va... cine-i cu doru;... si acela le aude de departe pentru câ ele vinu cantandu frumosielu „hor'a cununei“ :

Deminéti'a ne-amu scolatu;
Pe ochi negri ne-amu spelatu;
Haine mandre-amu imbracatu,
Si la holda ne-amu caratu;
Holda mare-amu seceratu.
Holda mare, grâu frumosu,
Ca si faci'a lui Cristosu;
Holda mare, grâu curatu,
Ca Domnulu care le-a datu...

Intr'aceea... cine-i cu doru ascépta in drumu cu

apa ca sê móie cunun'a,... asié-i datin'a, si fiindu-câ la fetitie li-i grétia de apa, nici nu le mai audimu... Ba, da! gréti'a a trecut rapede si ele continua mai frumosu, pentru câ sunt in satu si audu si feciorasii:

De unde cunun'a vino,
Multe clai s'oru pune mane;
De unde cunun'a pléca,
Multe cara se incarca;

Cunun'a ambla udata de feciorasi, si ele continua:

Din diosu de la Tiarigradu
Mandra cunun'a plecatu,
Din susu de la resaritu
Mandra cunun'a pornitu,
Veniti feciori cu ap'a
Si ne udati cunun'a,
Veniti feciori cu riulu,
Udati fét'a cu grâulu!

Si feciorasii nu li remani detori, sunt diliginti, pentru câ glumescu cu cine li-e dragu loru... Asié e dragostea!...

Astfelu canta seceratóriale pe cale de la loculu unde au seceratu si au facutu cunun'a pana a casa, ér candu sunt aprópe de intratu le audimu:

Iesi stapanu pana 'n pórt'a,
Câ venimu cu mare glóta;
Iesi stapanu pana 'n pragu,
Câ-ti venimu cu mare dragu;
Sê fi gasda veselósa!
Pe o cununa frumoş'a
Noi cu dins'a amu venitu,
Sê ni dai ce ai gatitu.

Si stapanulu le ascépta cu dragu cu ceea ce i-a datu Ddieu si a potutu pregati.

Dupa-ce au intratu fetitiile in casa, incungiura cu cunun'a pe capu cantandu de 3 ori més'a, carea stá in midiloculu casei; si apoi cea mai cu minte din ele ce stá din a drépt'a celei cu cunun'a ia cuventulu:

Buna séra! buna séra!
Gasda buna!
Sê te faci cu vóie buna
Pe o mandra de cununa!
Cununa de grau frumosu,
Ca si faci'a lui Christosu;
Cununa de grau curatu,
Ca Domnulu care l'a datu.
— Noi de trei díle-amu pornitu,
Caii ni s'au obositu.

Dvóstre v'a-ti laudatu:
C'aveti curti de pétra,
Chiar si francii de s'ar bate,
Totu in ele n'aru strabate;
Noi cu francii ne-amu batutu,
Si in curti amu strabatutu.

Dvóstre v'ati laudatu,
Candu de aicea amu plecatu:
C'aveti unu voinicu
Mandru si frumosu
Scrisei faci'a (ca si faci'a) lui Christosu.
Dar voiniculu nu-i a casa,

Că l'ati manatu la mór'a
 Cu grâu rosiiu
 Sê tórne 'n cosiu,
 Inse mór'a n'a fostu a casa,
 C'a fostu in padure
 A pasce capsuine,
 Dar morariulu, mesteru mare-i,
 C'a datu ciocu, pocu,
 Si s'a pusu mór'a la locu,
 Si voiniculu a tornatu
 Grâulu rosiiu
 In cosiu,
 Si-a cadiutu totu
 Trei taritia,
 Si-o farina,
 Pan' a fostu covat'a plina,
 Si-a pusu in dasaga
 Totu trei taritia si-o farina,
 Pan' a fostu desaga plina,
 Dup' aceea a venitu a casa.
 Si-a dat'o la jupanésa
 Si-a cernut'o prin o sita désa
 De metasa
 De la Tiarigradu alésa,
 Si-a facutu unu colacu
 Mandru si frumosu,
 Serise-i faci'a lui Cristosu.
 Dar rumpeti colacu 'n dóue
 Si ne dati si nóue,
 Că noi cunun'a n'omu dá
 Pana
 Plosc'a cu holirca nu ni-ti aretá,
 Si-unu voinicu frumosu ni-ti dá,
 Si 'n gura ne-a sarutá
 Si cunun'a ne-a luá.

Amu dísu mai susu, câ sér'a este ce este!... Voiniculu frumosu e aprópe, ascépta momentulu celu mai placutu... unu sarutatu; si póte tocma aceea parechia o vedemu in fericire, care se iubescu mai cu focu... Cunun'a-i pe mésa, rescumperata prin unu sarutatu... Seceratóriele se asiédia pe scaune, una fericita, indulcita, sarutata, celelalte superate, arse... dar numai pe unu momentu, sê nu le compatimimu, precum nu invidiéza ele pe consort'a loru, pe fericit'a, câ-ci voiniculu fericitu, carele a rescumperatu cunun'a nu-i singuru, mai sunt si altii, si póte chiaru aceea, cari iubescu seceratóriele frumosiéle. Câte-va minute numai, si ei inca voru fi fericiti. Trebuie inse sê ascepte pana voru ciná seceratóriele, mandrele loru. Si noi sê ascultâmu cum alduesce seceratóri'a stapanului carele-i inchina:

Sê traiesci gasda buna!
 Sê te faci cu vóie buna!
 Celu ce usca fênulu cu sóre,
 Cóce grâulu cu recóre,
 Viétia buna dtale!
 Sê crésca podin'a câtu cas'a
 Si vravulu câtu més'a,
 Din unu spicu
 Unu oticu; (mesura)
 Din o mana
 O miertia plina.
 Sê te faci cu vóie buna,
 Pe-asta mandra de cunun'a!

Apoi se asiédia la cina, care e facuta mai multu din lussu si datina, pentru câ la altu ce-va cugeta secerá-

tóriele nu la mancare, la ce-va mai bunu... Si pe timpulu cinei ce se vorbesce? — Nu de manastiri... ci câ cunun'a din hold'a lui Petru o va aduce Maria si o va sarutá (pe Maria) Alesandru, pentru câ se iubescu. La Ioanu va aduce cunun'a Veronica si Iacobu o va rescumperá, câ-ci se au bine la olalta; — si totu asié pana se aude unu fluieru séu o violina, carele striga la jocu, care tiene tóta nóptea si cu care se finesce acést'a datina.

M. Domide.

O siedintia la Societatea magiara Kisfaludyana,

care ne intereséza si pe noi mai de aprópe.

Unu numeru insemnatu din coloni'a romana din Buda-Pesta, asisti cu viua interesare la siedinti'a *Societáti magiare Kisfaludyane*, tienuta in 31 maiu (mercuri) la 5—8 óre dupa média-di in localitatea academiéi sciintifice magiare.

Petrecundu in Pest'a, intraramu si noi. Nu pentru de a admirá frumséti'a colosalului palatu alu academiéi sciintifice magiare, ce lu-redicá museloru pe tiermurile Dunarii entusiasmulu magiara; nu pentru de a ne desfetá in acentele limbei stranepotiloru superbi ai lui Arpadu, de care avemu destula parte si pe a casa. Intraramu atrasi de boldulu animei nóstre romane, pentru de a fi marturi la noulu triumfu, ce repórta in lume geniulu romanu.

Erá acést'a prim'a ocaziune, de a poté audí de pe tribun'a unei societáti literarie magiare in midiloculu reprezentantiloru beletristiciéi magiare, cuvinte de recunoscintia, encomie meritate despre unu scumpu tesauro alu nostru natiunalu, despre frumsetiele incantatórie, despre pretiulu neperitoriu alu poesiei nóstre poporale.

Eroulu dílei, care ni procurá acést'a placere, si vesti de pe tribun'a societáti literarie magiare glori'a romana, — fu redactorulu acestei foi, d. *Iosifu Vulcanu*; care alesu de membru estraneu alu numitei societáti, in acea siedintia si-ocupá scaunulu cu unu discursu de receptiune despre: „Poesi'a romana poporala.“

A fostu fericita idea de la societatea Kisfaludyana, a se ocupá mai de aprópe si cu poesí'a natiuniloru conlocuitoarie, si a întreprinde traducerea si edarea poesieloru poporale ale natiuniloru din patria in limb'a magiara, a fostu fericita idea, a chiamá in sinulu seu spre acestu scopu barbati competinti dintre literatii natiuniloru respective.

Alegerea facuta dintre literatii romani — sê ni ierte amiculu nostru *Vulcanu* a o dechiará acést'a chiaru in cas'a sa, in midiloculu familie sale, o-amu salutat cu bucuria.

Cine altulu erá mai competente la acést'a opera frumósa, decátu dinsulu, care pe langa ce pricepe a manuí chiaru si limb'a literaria magiara mai bine decátu multi pretinsi literati magiari, cum observa o foia magiara citata mai giosu in referad'a sa; prin studiele serióse, cari le-a facutu a supra poesiei poporale romane, ni dá cea mai sigura garantia, câ precum a contribuitu pana aci cu atát'a succesu la inavutirea literaturei nóstre natiunale prin nefatigatele sale lucrári literarie, cari i facu numele onoratu la romani; astfelu si pe acestu nou terenu ni va castigá prin

talentulu seu noua onóre, si ne va deoblegá la noua recunoscintia.

Deschidindu-se siedinti'a la 5 óre, inainte de tóte luá cuventulu d. *Augustinu Greguss*, renumitulul esteticu magiaru, si in numele Societátií salutá pe literatoriulu romanu, espunendu motivele, cari indemnara societatea la alegerea lui de membru, si esprimendu-si bucuri'a, cá in midiloculu zuruitulu armerloru, de cari e turburata odin'a Europei in presinte, ei magiarii potu intinde mana de impacare unei natiuni sorori. Dauna numai, cá d. *Greguss* nu se potú retiené a nu face si pucina politica; pentru care netactica lupostrofara aspru si unele organe ale presei magiare („Ellenör“ 1 jun.) ceea ce pentru noi e destula satisfacere.

Si acum pasí pe tribuna noulu membru, d. *Iosifu Vulcanu* intre aclamatiunile viue ale numerosiloru óspeti romani si magiari; si multiumindu in expresiuni caldúrose pentru onórea, ce i se face prin alegerea de membru, ceti discursulu seu pré interesantu despre: „*Poesi'a romana poporala*“; cercandu poesi'a romana poporala in originea sa, caracterisandu-o in insusirile, si urmandu-o in tóte soiurile sale. Era la fine mai ceti câte-va poesié romane poporale, traduse cu elegantia de elu insu-si in limb'a magiara.

Eramu mundri, vediendu cu ce atentiune incoradata ascultau acesti apostoli ai literaturii magiare atátu discursulu instructivu, cátu si traducerile succese, aceste producturi admirabile ale ingeniului unei natiuni, care desconsiderata, maltratata secle indelungate, chiaru in suferintiele slaviei, ca filomil'a inchisa in colivia si lipsita de vedere, nascu cele mai frumóse cantece ale sale. Ce inaltu, ce maretiu, ce nobilu trebuie sê fia sufletulu aceluí poporu, care seie cantá in asemene acente frumsetiele naturei, tainele animei, dore-rile slaviei, dulceti'a libertátií, si suvenirile gloriei sale. Unu parfumu delicata pareá cá se reversá poste spatós'a sala a adunárii; membrii si óspetii pareau straportati in o noua lume, in lumea, in paradisulu floriloru, de cari nu seie produce alta fiintia pamentésca, numai sufletulu sublimu, generosu, candidu, poeticu alu poporulu romanu.

D. *Vulcanu* fini intre aplausele insufletite ale adunárii. Si elu fu demnu de aceste aplause.

Ca sê nu cugete inse cine-va, cá simpatiele amicale ne rapescu la esageratiuni, punemu in vederea cetitoriloru ceea ce scrie cu privire la acést'a intre altele cea mai latíta gazeta magiara „*Pesti Napló*“; care dupa-ce a datu recunoscintia meritata discursuluí, continua:

„Ca spre intregirea acestui discursu, primitu cu orári, d. *Vulcanu* produce in traducere câte-va canturi poporale, cerendu scuse, déca din lips'a exercitiului, ar fi cam neperfecta traducerea. Acést'a modestia se ade-veri de esagerata; cá-ci demultu nu amu auditu o traducere atátu de usióra, cursiva, poetica, ca si acést'a, cu care sciú d. sa reproduce in magiaresce cantecele poporale intitulate: „*Cuculu si turturic'a*“, „*Miór'a*“, „*Sórele si lun'a*“ etc. cantece pline de poesiá originala. Multor'a dintre poetii magiari mai noi le-ar prinde bine manuirea acea intieleginte, originala a limbei magiare, ce o-amu observatu la acestu compatriotu romanu alu nostru.“

Representantii presinti ai diurnalisticeii magiare grabiau pe intrecute, a cere de la disertatoriulu din traducerile cetite, ca sê le póta publicá in colónele foie-

loru loru. Éra la propunerea lui *Paulu Gyulay* se hotari, a se publicá aceste poesie in colectiunea de poesie romane poporale, ce are intentiune a edá societatea Kisfaludyana, in fruntea carei colectiuni la propunerea lui *Aug. Greguss* se va publicá si discursulu dlui *Vulcanu* ca introducere.

Aplaudámu din anima fia-cui, care nesuesce a redicá onórea si stim'a natiunii nóstre inaintea strai-niloru; cu atát'a mai bucurosu aplaudámu amiculu nostru *Iosifu Vulcanu*, care tientesce a face acést'a prin ceea ce este expresiunea cea mai fidela, mai frumósa a individualitátií nóstre natiunale, prin poesi'a nóstra poporala.

Éra Societatea magiara Kisfaludyana pasiesca inainte cu statornicia pe calea apucata, ca sê ni dé celu pucinu pe acést'a cale óre-care satisfacere si mangaiare pentru amaritiunile multe, cari no-au causat in síru de secle fratii magiari prin politic'a loru nedirépta.

Sê ne cunóscemu! Cunóscorea reciproca a restituitu multe legature, a redeseptatu multe simpatie, cari le stinse neintielegerea.

Iustinu Popfiu.

CE E NOU?

* * (*Immormentarea lui Alduleanu la Zernesci*) s'a intemplat la 21 maiu, participandu la acestu actu funebralu unu publicu fórte numerosu, adunatu chiar si din locuri mai indepartate. Gelnic'a veduva a repausatului a adresatu la redactiunea „*Gazetei*“ urmatóri'a scrisóre: Stimate domnule redactoru! De si lovitur'a cea grea si amara, ce a ajunsu pe subscris'a familia, candu in dílele trecute a perdutu pe capulu seu, *Ioano cav. de Alduleanu*, pré repentinu si neasteptatu, este nereparabila, si de si acestei familie i lipsescu cuvintele, prin cari si-ar poté exprime acuma nemarginit'a sa dorere: totusi si sub aceste impregiurári grele a simtítu mare consolare, vediendu, cá onorabilulu nostru comitetu din Brasiovu, si prin elu bravii nostri frati brasioveni s'au grabitu, nu numai a anunciá in giurulu seu acestu evinémentu, dar si a se impartesí la adenc'a nóstra dorere prin infaciosiare in numeru mare si respectaveru la depunerea oseminteloru scumpulu nostru repausatu in mormentu. Din motivulu acést'a sub impresiunea unei miscári adence ne simtímu indetorati, a aduce multiamirea nóstra cea mai cordiala, atátu onorabilulu comitetu romanu din Brasiovu, cátu si tuturoru fratiloru nostri romani, apoi amiciloru si cunoscutiloru de acolo pentru acestu semnu de stima si iubire catra iubitulu nostru repausatu si a-i asecurá, cá vomu rogá ceriulu, sê-i binecuvinte, sê-i apere, si sê-i tiena la multi ani intru fericire! Ve rogu, Dle redactoru? a dá locu acestoru expresiuni in stimabil'a dvóstre fóia, si remanu pe langa deosebita stima a dtale. In numele familiei intregi: Elen'a veduva de Alduleanu. Zernesci 22 maiu 1871.

= (*Escelentia Sa, parintele Metropolitu Andreiu b. Siaguna*,) dupa scirile sosite aici mai alalta-eri, — precum cetimu in „*Albina*“ — se aflá pe patulu dore-riloru, cuprinsu de unu morbu greu. Dni Mocionesci, Antoniu, Georgiu, Alesandru si Eugeniu, si cu dinsii Vinc. Babesiu, intielegéndu de acestu morbu, indata adresara Marelui barbatu alu bisericiei si natiunii, urmatóri'a telegrama: Escelentiei Sale Metropolituluí

Siaguna in Sibiiu. „Faim'a trist'a, care dorimu sê fia neadeverata, ni spune câ ai fi pe patulu doreriloru. Grabimu a-ti descoperi ingrigirea si compatimirea nôstra, si oferimu in casu de lipsa a-ti tramite o celebritate medicala de aici.“ — Responsulu de ieri, mercuri dupa média-di, — incheia „Alb.“ — a fostu câ morbulu a datu spre mai bine.

= (*Carca este chiamarea invetiatorésca?*) Intr'o comuna din Crisiana se asiédia unu tineru invetiatoriu in anulu primu dupa absolvarea pedagogiei. Plinu de zelu, instrúeza pruncii tieraniloru de demaneti'a pana sér'a. De cu séra invetiatoriulu esie la strata securu cumca pruncii au dusu vestea zelului si a intieligintiei sale in satulu intregu, prin urmare parintii, cum luvoru vedé la strata, vor veni sê-si arete recunoscinti'a si multiamit'a loru. Ascépta invetiatoriulu o óra si dóua, dar nu vine nici unu parinte. Dupa multa asceptare se apropia de dinsulu o nevésa, inderetrulu careia la câte-va dieci de pasi unu baiétu plangea amaru. La vederea nevestei invetiatoriulu cugetá nici mai pucinu de câtu câ vine sê-si esprime multiamit'a, inse din contra nevés'a lu-róga: „Invetiatoriule, m'asiu duce câ am de lucru la tierina, dar nu potu câ-ci baietulu plange dupa mine. Fii bunu du-te spre elu de-lu sparie, câ-ci vediendu-te in haine negre, va crede indata cumca e draculu si va tacé.“ -- De atunci bietulu invetiatoriu, vediendu care este conceptulu tieraniloru despre chiamarea invetiatorésca, nu mai esie la strata ca sê ascepte multiamite de la parinti. Sunt multi tierani cari mai tardiu i-au multiamitu pentru zelulu nobilu, dar elu totu nu se póte mangaiá, câ-ci impresiunea prima i-remane nestérsa. („Alb.“)

△ (*Advocatu nou.*) Dlu Dr. Vasiliu Popu concipistu la ministeriulu de justitia a facutu censur'a de *advocatu* din legile comuni si cambiali cu succesu stralucitu.

= (*Advocatura nóua in Timisióra.*) Subscrisulu deschidiend cancelaria advocatuala in Timisióra, (in cetate, strad'a vinesa nr. 62, etagiulu II) are onóre a se recomandá onoratulu publicu romanu in afacerile atátu juridice, câtu si ori cari altele ce se tienu de sfer'a advocatuala. — Iosifu Murgu, adv. in dreptulu comunu si cambialu.

Literatura si arte.

= (*Teatru romanu in Brasiovu.*) Cetimu in „Gazet'a Trans.“ aceste: Joi 25 maiu sér'a produse societatea dramatica de artisti romani din Romani'a libera, sub directiunea d. M. Pascaly pies'a „Zaver'a lui Tudoru“, comedia drama natiunala istorica cu cantece, in 3 acte, compusa de d. M. Pascaly, cu music'a nóua romanésca compusa de A. Flechtenmacher. Un'a peripetia acésta din timpulu revolntiunei lui Tudoru Vladimirescu de la 1821, care representá fórté bine atátu moles'a si temeditatea boierésca, cu rarile esceptiuni intre boierimea cea romana patriotica, câtu si facia cu ea caracterulu celu adorabilu de patriotismu, gratitudine si fidelitate a tieranului de sub varg'a si arbitriulu lui de atunci; ma in miniatura ni se reproduse si tirani'a, maltractarea, stórcerea si gón'a tieranului de catra argatii din giurulu boieriloru, precum si desperarea si fug'a boieriloru juni parasindu tóte, candu patri'a le reclamá braciele de romanu patriotu, ér nu de fugariu molesitu in desmordárele lumesci. Jafurilo

si depradatiunile, ce le casiumau greuletii si arnautii, cari ca straini in armat'a romana nu vená altu scopu, decátu numai depra'atiunea si despoliarea tieriei de averei, ér adeveratulu patriotismu in tieranulu romanu si in principele Tudoru Vladimirescu de a scapá binele patriei si Romani'a de bestii straine se vediura in pies'a acésta, ca intr'o oglinda bine si mai multu decátu verisimilu reinfaciosiate. D. dir. Pascaly ne a fascinat cu producerea tieranului romanu ca si d. Matild'a Pascaly fic'a de boieriu banu romanu patrioticu cu anim'a nobila catra natiunea sa; dar potemu cu unu cuventu cuprinde totulu, câ intrég'a producere a doveditu perfectiunea artei dramatice romane cu unu necontestabilu progresu, încátu face onóre societáti dramatice, precum si nóue romaniloru. De acea ni gratulámu, câ amu avutu fortuna a reonará Thalí'a si Polymni'a romana cu tóte artile sale reprezentate in midiloculu nostru. Publiculu fórté numerosu a aplaudatu acésta productiune. Sambet'a in 27 se va produce pies'a „Pecatele barbatiloru“, comedia originala natiunala in 2 acte si „Primariu cu ori-ce pretiu“, comedia in unu actu.

= (*Anunciu.*) Se afla de vendiare la tipografi'a archidiecesana in Sibiu unu esemplariu de Evangelia, tiparitu totu in tipografi'a respectiva pe harthia de calitate cea mai buna, taiatu in auru, legatu acum de cureudu in catifea rosia si ornatu pe partea de supra cu cincini onóre, de pictura alésa, ce infatisiédia: Invierea si pe cei patru Evangelisti, in rame de argintu auritu; éra pre partea din diosu cu o cruce intreita masiva si patru bumbi, cu catarami si tietieni, (in dosu) de calitate rameloru. Pretiulu acestui esemplariu este 135 fl. v. a. Se póte vedé la directiunea tipografiei archidiecesane gr. or. de Sibiu.

Feliurite.

* * (*Mór'a de langa satu.*) Déca voiti sê aflati, ce e nou in satu? n'aveti, decátu sê mergeti numai la mór'a de langa satu. Acolo se aduna toti cei ce n'au nici unu lucru; decátu a povesti, a scorni minciuni, si a cârti a supra toturora. Acolo veti gasi si pe *gur'a satului*, vorbindu cu unu aeru de omu invetiatu, care a vediutu tiéra si lume. Da, câ-ci mór'a e casin'a satului. Ilustratiunea din fruntea nrului acest'a ni repesinta o asemene localitate, situata intr'unu locu frumosu.

* * (*Versailles in secolulu XVII.*) Ilustratiunea de pe pagin'a a patr'a a nrului pretinte infacisiéza unu balu in Versailles, in a dóua parte a secolulu XVII, pe timpulu lui Ludovicu XIV, care a creatu acolo spladórea cea mai admirabila, si aduná in giurulu seu pe cei mai geniali scriitori ai Franciei. Asta-di Versailles —, astadi Franci'a... Ce stramutare! Ah! ce tablou grozavu!

* * (*Daniilu Auber.*) De sgomotulu tunuriloru, tîntiti de frati in contra fratiloru abié se audí prin lume scirea despre mórtea unui genialu compositoru musicalu francesu. Betranulu Daniilu Auber nu mai esiste, elu a moritu la 13 maiu in etate de 88 ani. Autorulu opereloru „Dominulu negru“, — „Fra Diavolo“, — „Diu'a prima a fericirii“ etc. s'a mutatú dintre cei vii, dar creatiunile sale artistice i voru susiené numele pentru totu-de-una. Portretulu lui se vede pe pagin'a a cincea a acestui numeru.

Glume si nu pré.

Copilulu: Asié dara mama, câ frantiozesce au se rostesce ca o?

Mam'a: Da.

Copilulu: E bine, asié dara pisc'a frantiozesce nici odata nu dîce *miau*, ci totu *mio*!

Odata unu tîganu a cugetatu, câ ar fi bine sê mance elu carne de mielu

In diu'a urmatória e iesîtu la munte si a vedîutu o turma de oi.

— Taci, câ-i bine — a cugetatu tîganulu, si candu a inseratu s'a dusu acolo si a furatu unu mielu.

Pecurariulu l'a observatu si s'a dusu dupa elu. Tîganulu de frica s'a ascunsu intr'o scobitura de copaci.

— Tu 'esti, mei tîgane? — dîse pecurariulu.

— Ba nu-su eu, ci frate meu, fu respunsulu.

Pecurariulu inse l'a purecatu bine.

Unu tineru dîse catra amiculu seu:

— Amice! io in tine vedu unu magariu.

— Atunci io de-a buna sêma trebue sê fiu oglinda, — respunse respectivulu.

Tîganulu furâ intr'o nópte o clisa — slanina, — si in intunerecu ajunse la unu perîu, peste care ducea o punte. Fiîndu de totu intunerecu, bietulu tîganu nu vedea de locu puntea, atunce dîse elu:

— Lumina, Dómne, lumina, câ ti-oiu dá si tîe slanina!

Atunce incepù a fulgerá, si tîganulu la lumin'a fulgereloru pasî falosu pe punte, si candu erá mai in capetu, dîse:

— Ori vei luminá, Dómne, ori nu vei luminá, slanina nu-ti voui dá.

Dar éta, fulgerele incetara. Tîganulu alunecá, si cadîu in apa, si de acolo dîse:

— Vai, Dómne, câ pucinu te pricepi la glum'a tîganésca!

Gâcitura de semne.

De Maria Brasioveanu.

A . e = ea / a + â / a a = , a
 / u = X u e t , i X i / e i = o u . a ? a ,
 . a ? a e t , i ; e , i o i = o u ,
 , a = u / , a ; a t X o i = o u ;
 t i , a o u a ; = o i = o u .

: o / i = i u .

Deslegarea gâciturei de semne din nr. 17:

Éta ór'a de 'ntristare!
 Am sê plecu, sê nu mai vinu;
 De dorerea asta mare
 Plange anim'a-mi in sinu.
 M'asiu rentórcce 'n tieri straine,
 Dar nu potu ca sê pornescu;
 O simt're me retiene
 Pe pamentulu romanescu:
 Dimbovitia, apa dulce,
 Cine-o bé, nu se mai duce!

Iosifu Vulcanu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si dsiórele: Iulia Moldovanu, Silvia Moldovanu, Ersilia Magdu, Rosa Popoviciu n. Barbu, Paulina Pelle, Maria Gaitanu, Clara Marcu, Aurelia Alesandra Popoviciu, Ecaterina Olariu, Anastasia Orbonasiu, Maria Brasioveanu, Etelea Ungureanu, Maria Tobiasiu, Maria Iosofu n. Ioanoviciu, Ana si Salia Ioanoviciu, Elena Onciu, Maria Dumbrava, Sofia Stoiacoviciu, Ana Cena, Petronela Pelle, Irina Tirsanu, Eufrosina si Maria Grozescu; si de la domnii: Demetriu Iosofu, Vasiliu Beticanu, Paulu Cimponeriu, Tuliu Rosiescu, C. Ungureanu.

Post'a Redactiunii.

Dlul Gr. Cr. in Husi. Cartile neprimate inca, se voru tramite tóte cu finea septemanei vitorie. Tablourile mai tardiu. Rabdare dara, si fii siguru, ca banii au sositu. Portretulu intrebatu numai pentru aceea nu s'a publicatu inca, ca-ci nu l'amu potutu capetá. Ni-ai face unu bunu serviciu. de cumva ni l'ai tramite. Salutare si lui Costache Iordache Iorgulescu!

Unui incepetoriu. Ai dreptu, noi incuragiamu pe ori si care incepetoriu, care ni se pare a avé talentu. Ferésca-ne inse Domnedieu, ca toti incepetorii, cari incepu a face dóue-trei versuri, numai decatu se se adreseze catra noi cu incercarile loru!

U--iu. Promiti a ni serie pe scurtu, si umpli mai trei cóle. E bine, te asiguramu, ca totu ce amu cetitu noi din epistol'a dtale. a fostu fórté — scurtu.

Suspínulu meu. Tonuri false. Credemu, ca nici dta nu seî de ce suspini. S'a pusu ad acta.

F. M. Fíresce, déca noi n'amu avé altu lucru, decatu se cetimu versurile dtale. Cu tóte aceste amu cetitu unulu, dar nu mai avemu curagiu a continuá.

 Suplementu „Cavalerii Noptii“ tomulu IV, col'a VIII.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Piati'a Pesciloru, Nr. 9.